

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ

Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т

МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі

20 __ жылғы «__» _____

№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента

«__» _____ 20 __ года

2023 жылғы 3 мамырда жарияланды

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі
Ә. А. Смайыловқа.**

ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ

Құрметті Әлихан Асханұлы!

Апатты және тозығы жеткен тұрғын үйлер мәселесі, өкінішке орай, жылдан жылға қиындап келеді. Бұл мәселе еліміздің әртүрлі аймақтарының тұрғындары үшін өте маңызды болып қалып жатыр.

Жергілікті атқарушы органдардың мәліметтеріне сәйкес республика бойынша жалпы тұрғын үй қоры 54731 көппәтерлі тұрғын үйді құрайды, оның ішінде 752 үй (1,4%) апатты, 3024 үй (5,5%) тозығы жеткен деп танылған.

Атырау облысында бүгінде шамамен 119 апатты үй бар, үй олардың бір бөлігі Индер, Махамбет, Мақат, Құрманғазы аудандарында орналасқан. Маңғыстау облысында 56 апатты үй бар олар Маңғыстау ауданы Сайөтес, Шетпе кенттері мен Жаңаөзен қаласында орналасқан.

Өңірдегі сайлауалды жұмысымыз барысында осындай бірнеше үйлерді араладық. Бұл үйлердің ішінде ылғалдылық, көгеру, қабырғалар мен төбелер жарылып кеткен, төбелерден су ағуда. Үйге кіруде қорқынышты. Егер адамдар пәтерлерінде біраз жөндеу жұмыстарын әлі де жүргізе алса, ал үйдің ішіндегі коммуникацияларды өз есебінен жөндей алмайды. Соның салдарынан қыста суық, жыл бойы антисанитарлық жағдай ғана емес, тұрғындардың да денсаулықтарына қауіп төніп тұр. Мұндай пәтерлерде әдетте зейнеткерлер, аз қамтылған адамдар тұрады. Олар үшін, жағдайларын жақсартудың жалғыз үміті ол мемлекеттің көмегі.

Астанада да осындай мәселе бар, бүгінде сараптамалар мен техникалық зерттеу нәтижелері бойынша 206-ға жуық үй апатты деп танылып, бұзылуды күтіп тұр.

Бұл тізімге 1940 жылдан 1980 жылға дейін салынған негізгі құрылыс құрылымдары мен инженерлік жүйелерінің тозуының жоғары пайызы бар барактік үйлер, көпқабатты үйлер мен жатақханалар кіреді. Бұл үйлерде одан әрі тұру олардың иелеріне нақты қауіп төндіреді.

Осындай жағдай еліміздің басқа өңірлерінде де байқалады.

Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасында бұл мәселеге ерекше назар аударылады. Оны жүзеге асыру аясында 40 мыңға жуық апатты және тозығы жеткен тұрғын үй иелерін жаңа баспанамен қамтамасыз ету жоспарлануда.

«AMANAT» партиясы да бұл мәселемен бірнеше жылдан бері айналысып келеді.

2021 жылы өңірлерде тұрғын үй қорын жаңарту бағдарламасы бекітілді, онда іске асыру тетігі мен өлшемдері, оның ішінде жөндеуге жататын объектілердегі тұрғын үй иелеріне шығындарды өтеу тәртібі мен шарттары белгіленген.

Қазіргі таңда бұл бағыт «Халықпен бірге!» атты партияның ағымдағы бағдарламасындағы негізгі бағыттардың бірі болып табылады, оған сәйкес 30 мыңға жуық тозығы жеткен және апатты жағдайдағы тұрғын үйлердің иелері жаңа пәтерлерге көшуге мүмкіндік алуға тиіс.

2022 жылдың соңында «Атырау қаласының тұрғын үй қорын жаңартудың 2022-2026 жылдарға арналған бағдарламасы» әзірленді. Бұл бағдарламаға апатты 82 үйлерден бөлек, қаладағы тағы 155 тозығы жеткен үй кіреді.

Астана қаласында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 23 қыркүйектегі № 736 қаулысымен бекітілген (бұрынғы «Нұрлы жер» тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының 5.4.4 тармағы) тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасына сәйкес апатты жағдайдағы тұрғын үйлерді бұзу бөлігінде тұрғын үйлерді жаңарту жобасы жүзеге асырылуда.

Осы ретте, ағымдағы жылдың 31 қаңтарында өткен «Астана қаласын дамыту мәселелері жөніндегі» кеңесте Мемлекет басшысы елорда әкімдігіне Үкіметпен бірлесіп, апатты үйлерді жаңарту және жаңғырту бағдарламасын әзірлеуді тапсырды.

Қаржыландыру мәселесі толық шешілмегеніне байланысты жаңғырту бағдарламаларын жүзеге асыру мерзімі тым ұзаққа созылып жатыр. Тұрғын үй қорының ескіруі табиғи және кері айналмайтын процесс, бағдарламалардың жүзеге асырылуына қарамастан, тез арада тиісті шаралар қабылданбаса, тұрғын үй қоры жылдан жылға апатты және тозығы жеткен тұрғын үйлермен көбейе береді.

Жергілікті атқарушы органдар қазіргі жағдайды өзгертуге қолдан келгенше ықпал етуде.

Бүгінгі таңда тұрғын үй қорын жаңғырту жобаларын қаржыландыру жергілікті бюджет қаражаты және басқа да қаражат көздері есебінен жүзеге

асырылады: ол жеке инвестицияларды, оның ішінде мемлекеттік-жекеменшік серіктестік тетіктері арқылы, екінші деңгейдегі банктердің кредиттерін тарту, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қаражатын тарту. Дегенмен, тәжірибе көрсеткендей, аталған мәселені шешу үшін олар жеткіліксіз. Бұл жобаларды жүзеге асыру үшін тек-қана жергілікті бюджеттен бөлінетін қаражат жетіспейді, сондықтан қаражатты республикалық бюджеттен де қарастыру керек.

Мысалы, Атырау облысындағы апатты үйлердің тұрғындарын көшіру мәселесін шешу үшін шамамен 34 миллиард теңге қажет, Астана қаласы бойынша 115 млрд теңге және тұрғын үйді инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылыммен қамтамасыз етуге қосымша 117 млрд теңге керек. Бірақ Қаржы министрлігі республикалық бюджеттен қаржы бөлуді қолдамай отыр.

Тұрғын үйді жаңарту мен жаңғыртудың әлеуметтік бағытын ескере отырып, біз келесі мәселелерді тез арада шешу жөн деп санаймыз:

1. Апатты және тозығы жеткен үйлердің тұрғындарын көшіру үшін тұрғын үй құрылысына республикалық бюджеттен қаржы бөлу мәселесін қарастыру;

2. «Отбасы Банкі» арқылы несиелік тұрғын үйді қаржыландыру үлгісі бойынша, тұрғын үй құрылысын қаржыландыру үшін облигациялар шығаруды ұйымдастыру;

3. Жалғыз баспанасы апатты деп танылған тұрғындардың өздеріне коммуналдық тұрғын үй қорынан берілген тұрғын үйді жекешелендіре алмайтынын ескере отырып, осы санаттағы азаматтар үшін тұрғын үйді жекешелендіру құқығын жүзеге асыру мүмкіндігін қарастыру.

Ақпаратты Заңда белгіленген мерзімде беруіңізді сұраймыз.

**Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Парламент Мәжілісінің депутаттары,
«AMANAT» партиясы фракциясының мүшелері**

**Д. Тұрғанов
Ә. Жұбанов
Д. Тұрлыханов
С. Мусабаев**

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ

Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т

МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі

20 __ жылғы «__» _____

№ _____

010000, Нұр-Сұлтан, Мажиліс Парламенті

«__» _____ 20 __ года

Огласен 3 мая 2023 года

Премьер-Министру
Республики Казахстан
Смаилову А. А.

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Алихан Асханович!

Из года в год все больше усугубляется вопрос аварийного и ветхого жилья по стране, к сожалению, это становится достаточно серьезной проблемой для жителей нашей страны.

В целом по стране по данным местных исполнительных органов жилищный фонд страны составляет 54 731 многоквартирных жилых домов, из них 752 дома (1,4%) признаны аварийными, 3 024 дома (5,5%) признаны ветхими.

В Атырауской области на сегодняшний день насчитывается порядка 119 аварийных домов, часть из которых находится в Индерском, Махамбетском, Макатском, Курмангазинском районах. В Мангистауской области 56 аварийных домов расположены в поселках Сайотес, Шетпе Мангистауского района и городе Жанаозен.

Во время своей предвыборной работы в регионе мы побывали в нескольких таких домах. В этих домах повсеместно сырость, плесень, трещины на стенах и потолках, протекает крыша. В подъезд заходить страшно. Если в квартирах люди еще делают какой-то ремонт, то внутридомовые коммуникации они на свои средства отремонтировать не могут. В итоге – не только холод зимой и всесезонная антисанитария, но и тотальная опасность для жителей. Ситуация усугубляется тем, что живут в таких квартирах, как правило, пенсионеры, малообеспеченные слои населения, у которых единственная надежда улучшить свои жилищные условия – это помощь государства.

Аналогичная проблема есть в Астане, где на сегодняшний день на основе проведенного анализа и по результатам технического обследования, признаны аварийными и ожидают сноса порядка 206 домов.

В данный перечень вошли дома как барачного типа, так и многоквартирные дома, и общежития, с высоким процентом износа основных строительных конструкций и инженерных систем, год постройки которых варьируется с 1940 по 1980 годы, дальнейшее проживание в которых несет реальную угрозу собственникам аварийных домов. Подобное положение наблюдается и в других регионах страны.

В предвыборной программе Президента Республики Казахстан «Справедливый Казахстан – для всех и для каждого. Сейчас и навсегда» уделяется особое внимание указанной проблеме, в рамках реализации предвыборной программы планируется обеспечение новым жильем около 40 тысяч собственников аварийного и ветхого жилья.

Партия «АМАНАТ» тоже не первый год занимается этой проблемой. В 2021 году по всем регионам утверждена программа реновации жилищного фонда, устанавливающая механизм и критерии реализации, в том числе порядок и условия возмещения собственникам жилья в объектах, подлежащих реновации.

В настоящее время это направление является одним из главных в нынешней программе партии «АМАНАТ» - «Вместе с народом!», согласно которой, порядка 30 тысяч собственников аварийного и ветхого жилья должны получить возможность переехать в новые квартиры.

В конце 2022 года была разработана «Программа по реновации жилищного фонда города Атырау 2022-2026 годы». В данную программу дополнительно к аварийным 82 домам включены еще 155 ветхих домов города.

В городе Астана реализуется проект реновации жилищного фонда, в части сноса аварийного жилья согласно Концепции развития жилищно-коммунальной инфраструктуры до 2026 года, утвержденной постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 сентября 2022 года № 736 (ранее пункт 5.4.4 Государственной программы жилищно-коммунального развития «Нұрлы жер» на 2020-2025 годы).

Вместе с тем Главой государства 31 января текущего года на совещании «О вопросах развития города Астаны» акимату города Астаны совместно с Правительством поручено разработать программу реновации и модернизации аварийных домов.

В связи с наличием проблем с финансированием, сроки реализации программ реновации слишком растянуты. Устаревание жилищного фонда – процесс естественный и необратимый, и несмотря на реализацию указанных программ, если не принять действенные меры сейчас, жилищный фонд из года в год все больше будет пополняться аварийным и ветхим жильем.

Местными исполнительными органами предпринимаются попытки как-то повлиять на сложившуюся ситуацию.

Сегодня финансирование проектов реновации жилищного фонда осуществляется за счет средств местного бюджета и иных источников: это привлечение частных инвестиций, в том числе через механизмы ГЧП, займы БВУ, привлечение средств субъектов квазигосударственного сектора, однако практика показывает, что этого недостаточно для решения проблемы. Средств местного бюджета не хватает для реализации этих проектов, необходимо выделение средств и из республиканского бюджета.

Так, например, для решения вопроса переселения жителей аварийных домов Атырауской области ориентировочно необходимо 33,9 млрд. тенге, для города Астаны ориентировочно необходимо 115,0 млрд. тенге и дополнительно 117,0 млрд. тенге на обеспечение жилья инженерно-коммуникационной инфраструктурой. Но Министерство финансов не поддерживает выделение средств из республиканского бюджета.

1. Принимая во внимание социальную направленность реновации и модернизации жилья, полагаем возможным рассмотреть вопрос выделения финансирования из республиканского бюджета на цели строительства жилья для переселения жителей аварийных и ветхих домов

2. Предлагается организовать выпуск облигаций путем финансирования строительства жилья по примеру финансирования кредитного жилья через «Отбасы банк».

3. Учитывая, что жители, единственное жилье которых признано аварийным, не могут приватизировать жилища, предоставленные им из коммунального жилищного фонда, считаем необходимым также рассмотреть возможность реализации права приватизации жилья для этой категории граждан.

Информацию прошу предоставить в установленный законодательством срок.

**С уважением,
Депутаты Мажилиса Парламента
Республики Казахстан
члены фракции партии «АМАНАТ»**

**Д. Турганов
А. Жубанов
Д. Турлыханов
С. Мусабаев**